

Rok 14 Numer 551(5)
5 lutego 2009 r.

W tym numerze:

- ⇒ KOMISJA PRZYJĘŁA WNIOSEK O DODATKOWE 1.5 MLD EURO DLA OBSZARÓW WIEJSKICH
- ⇒ KOMISJA SZYKUJE ZMIANY W PROGRAMIE POMOCY OBSZAROM ONW

KOMISJA PRZYJĘŁA WNIOSEK O DODATKOWE 1.5 MLD EURO DLA OBSZARÓW WIEJSKICH

W środę 28 stycznia 2009 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie skierowania nowych funduszy na wsparcie rozwoju szerokopasmowego Internetu na obszarach wiejskich i realizację innych nowych wyzwań w ramach filaru 2 WPR. Jeśli wniosek zaakceptuje Rada, projekty w ramach rozwoju obszarów wiejskich zostaną zasilone dodatkową kwotą 1.5 mld euro. Dodatkowe fundusze zaproponowano jako część planu żywienia gospodarki UE, na którego realizację przeznaczono 5 mld euro. Pozostałe 3.5 mld euro mają służyć rozwojowi sieci odnawialnych źródeł energii.

Przewodniczący Komisji Jose Manuel Barroso zaznaczył, że w unijnym planie żywienia gospodarki chodzi o inteligentne inwestycje, które mają stanowić krótkoterminowe bodźce do realizacji długoterminowych celów. Podkreślił, że stymulacja gospodarki europejskiej powinna odbywać się m.in. poprzez zapewnienie przepływu informacji wśród społeczności wiejskiej.

Państwa członkowskie, które pod koniec ubiegłego roku sceptycznie odnosiły się do idei przekierowania funduszy muszą teraz zagłosować w Radzie za lub przeciw propozycji. Komisja szuka sposobu na przyspieszenie dyskusji i osiągnięcie porozumienia przed zakończeniem pierwszego półrocza. Prezydencja czeska potwierdziła, że dossier zostanie przedstawione na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych (zagranicznych), a nie na posiedzeniu Rady Ministrów Finansów, jak się spodziewano.

Przedmiotowe fundusze zostaną wygenerowane z pozycji drugiej budżetu UE – głównie WPR – w wyniku obliczenia różnicy między ogólnymi pułapami budżetowymi na wydatki na rolnictwo a rzeczywistymi potrzebami budżetu WPR. Zgodnie z procedurą różnicę należałoby zwrócić państwom członkowskim, co oznacza prawdopodobieństwo znaczącego sprzeciwu wobec wniosku Komisji, postulującego zagospodarowanie 5 mld euro na poziomie UE. Jeden miliard euro przeznaczono na propagowanie i usprawnienie jakości szerokopasmowego Internetu wśród społeczności obszarów wiejskich. Przewidywanym celem jest rewitalizacji tych obszarów, która jest kluczowym elementem strategii UE w walce o żywienie regionów zapóźnionych gospodarczo i odwrócenie trwającej ich głębokiej recesji. Środki te zostaną wydane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, poprzez oś 3 tego funduszu, której celem jest dywersyfikacja i zapewnienie podstawowych usług na obszarach wiejskich.

Aż 30% wiejskiej populacji nie ma dostępu do szerokopasmowego Internetu, a zgodnie z planem do 2010 r. dostęp ten ma objąć 100% mieszkańców wsi. Jak twierdzi Komisja, obszary wiejskie zawsze będą borykać się z dodatkowymi trudnościami, związanymi z podłączeniem do szerokopasmowego Internetu, a trudności te podwajają się zwykle w miarę zwalniania tempa inwestycji. Dlatego też należy skoncentrować działania na obszarach wiejskich korzystając z instrumentów rozwoju tych obszarów, co pozwoli na szybką realizację inwestycji. Urzędnicy Komisji zaznaczają, że rozwój szerokopasmowego Internetu na wsi ma przynieść korzyści dla

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

rolników oraz innych mieszkańców i podmiotów gospodarczych na obszarach wiejskich – poprzez umożliwienie im śledzenia cen i modernizowania planów swoich działalności.

Kolejne 500 mln euro przewidziane w propozycji ma być przeznaczone na podejmowanie pięciu nowych wyzwań zasygnalizowanych w listopadowym pakiecie reform WPR, związanych z energią odnawialną, różnorodnością biologiczną, zmianą klimatu, zarządzaniem wodą i mleczarstwem (dodane w ostatniej chwili przed zawarciem kompromisu). Dodatkowe 500 mln euro funduszy nie podlega jednakże ograniczeniom co do kategorii (np. zmiana klimatu/bioróżnorodność), jak potwierdzili urzędnicy DG Rolnictwo – co oznacza, że państwa członkowskie mogą potencjalnie wykorzystać całą pulę środków na pomoc dla borykających się z trudnościami producentów mleka.

Dostosowania WPR przyjęte przez ministrów rolnictwa obejmują wzrost stawki funduszy modulowanych z filaru 1 do 2 o 5% do 2013 r., a wszystkie te fundusze zostaną skierowane do pięciu priorytetowych obszarów. Mimo to komisarz rolnictwa Mariann Fischer Boel cieszyłaby się, gdyby dodatkowe pieniądze na nowe wyzwania były dostępne od razu, ponieważ fundusze z nowej „modulacji” będą dostępne dopiero w 2010 r. Jeśli wnioski Komisji zostaną przyjęte przez Radę i Parlament, dodatkowe finansowanie szerokopasmowego Internetu i nowych wyzwań zostanie włączone w istniejące programy rozwoju obszarów wiejskich (realizowane w okresie programowania 2007-2013). Państwa członkowskie będą musiały ponownie przedstawić je w Komisji wraz ze zmienionymi wersjami strategii krajowych dotyczących przeznaczenia funduszy z filaru 2. Nowe pieniądze będą rozdzielone na państwa członkowskie w oparciu o obecnie obowiązujący klucz stosowany w przypadku finansowania rozwoju obszarów wiejskich, podczas gdy stawki współfinansowania filaru 2 ustalone w efekcie ostatniej reformy listopadowej – standardowa 75% i 90% w strefach konwergencji - będą obowiązywały we wszystkich nowych programach.

Blisko 29 projektów dotyczących szerokopasmowego Internetu jest już realizowanych jako część programów rozwoju obszarów wiejskich w różnych państwach członkowskich. Mimo to kraje, które już rozwinęły swoje usługi internetowe, nie będą pozbawione pieniędzy, lecz będą mogły wykorzystać je na dalsze usprawnienia. Kwota 1.5 mld euro przewidziana na filar 2 może popłynąć do odbiorców przed końcem bieżącego roku, zanim jeszcze Komisja oficjalnie zatwierdzi znowelizowane programy finansowania filaru 2.

Agra Europe nr 2346 z 30 stycznia 2009 r. „Commission adopts proposal for euro 1.5 bn rural aid boost”

KOMISJA SZYKUJE ZMIANY W PROGRAMIE POMOCY OBSZAROM ONW

W myśl nowych zaleceń, właśnie przygotowywanych przez Komisję, obszary o najbardziej niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) w Europie będą musiały w przyszłości przedstawić większą niż dotychczas liczbę dowodów związanych z utrudnionym gospodarowaniem, aby zakwalifikować się do dodatkowego finansowania. Dyrekcja Generalna ds. rolnictwa potwierdziła, że przekształcenia w programie dotyczącym obszarów ONW rozpoczną się od publikacji przez Komisję na początku kwietnia br. dokumentu zaostrzającego kryteria uzyskiwania pomocy z filaru 2. Krok ten jest odpowiedzią Komisji na specjalne sprawozdanie dotyczące obszarów ONW, sporządzone przez Trybunał Biegłych Rewidentów w 2003 r. Autorzy sprawozdania podkreślili w nim liczne niedociągnięcia programu, w tym jedno z głównych, jakim jest różnica w sposobie, w jaki państwa członkowskie definiują „obszar o niekorzystnych warunkach gospodarowania”.

Biorąc pod uwagę, że uzasadnieniem wniosku ONW jest słaba wydajność produkcji rolniczej, Trybunał wezwał do skoncentrowania się na ustaleniu wskaźników natury przyrodniczej,

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

które pozwoliłyby Komisji na rozróżnienie rzeczywistych czynników kwalifikujących do uzyskania statusu ONW. Zmiany w systemie kwalifikowania obszarów jako ONW uaktualnią ten program jako środek wsparcia i dostosują go do zmieniających się okoliczności. Zakłada się, że proces przekształcenia usprawni system funkcjonujący w oparciu o nieprecyzyjne definicje. W chwili obecnej niemal 58% użytków rolnych UE jest sklasyfikowanych jako obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania – przy czym jedynie 14% gospodarstw rolnych korzysta z dotacji w ramach programu. Unia Europejska zobowiązała się wydać ponad 12 mld euro na wsparcie obszarów ONW w okresie 2007-2013 w ramach obecnego programu rozwoju obszarów wiejskich.

W opinii przedstawicieli Trybunału Biegłych Rewidentów program dotyczący obszarów ONW do chwili obecnej ulegał niewielkim zmianom – pomimo wielokrotnie powtarzanych zastrzeżeń audytorów – a obecny proces przekształceń może przynieść wyraźne zmiany. Funkcjonowanie programu ONW traktuje się jako główny element uzasadniający istnienie filaru 2 WPR. Po opublikowaniu wniosków Komisji, Trybunał zdecyduje, czy przygotować kolejny raport na temat obszarów ONW sprawdzający, w jakim stopniu Komisja uwzględniła uwagi Trybunału. Raport ten może się stać częścią następnego rocznego sprawozdania Trybunału.

W specjalnym sprawozdaniu Trybunału, w sprawie obszarów ONW można przeczytać, że „od 1993 r. Komisja kwestionuje użyteczność istniejącej klasyfikacji obszarów ONW i czas jej obowiązywania, co jednakże nie doprowadziło do jakichkolwiek zmian przepisów”. O status ONW można obecnie wnioskować na podstawie trzech różnych przesłanek:

- obszar ubiegający się o status jest obszarem górzystym;
- ziemia na obszarze jest zagrożona porzuceniem z powodu małej wydajności (status tymczasowy ONW);
- na obszarze panują konkretne niedogodne warunki gospodarowania.

To właśnie na tej drugiej kategorii – tymczasowym statusie ONW – skupi się Komisja w swojej pracy mającej na celu usprawnienie systemu. Należy tu zauważyć, że do tej kategorii zakwalifikowano ok. 60% wszystkich obszarów ONW. Otrzymują one pomoc bez konieczności precyzyjnego zdefiniowania potrzeby wspierania, jak to jest np. w przypadku rolników prowadzących działalność w górach, którzy borykają się z łatwymi do sprecyzowania, ale trudnymi w gospodarowaniu przeszkodami przyrodniczymi. Odpowiadając na mnożące się zastrzeżenia rewidentów Komisja bezowocnie próbowała w 2005 r. skłonić Radę do uzgodnienia wspólnotowych metod klasyfikacji tymczasowego statusu obszarów ONW. Obszary nadal mogą kwalifikować się do tej kategorii jeśli gęstość zaludnienia, wydajność produkcji z hektara i wyniki ekonomiczne są na tyle słabe, że danemu obszarowi grozi wyludnienie.

Trybunał Biegłych Rewidentów zwrócił uwagę na różnicę w sposobie interpretacji przez państwa członkowskie tej definicji podkreślając, że wielkość referencyjna dotycząca gęstości zaludnienia waha się od 27 mieszkańców/km² w Irlandii do 130 mieszkańców/km² w Niemczech. Rewizja tych definicji, z naciskiem na określanie ograniczeń natury typowo przyrodniczej, może więc doprowadzić do znaczących zmian w dystrybucji funduszy przeznaczonych dla obszarów ONW. Taka zmiana może być dość kontrowersyjna dla niektórych państw członkowskich. Istnieje jednakże szerokie poparcie dla potrzeby zmiany systemu, w klasyfikacji którego obszary ONW zajmują m.in. 98% obszaru Luksemburga i jedynie 1% obszaru Danii.

Impuls do poprawienia klasyfikacji obszarów ONW wynika z przekonania, że zreformowana polityka rozwoju obszarów wiejskich obejmuje środki, które są bardziej wymierne i nakierowane na konkretniejsze cele niż oddzielone od produkcji wsparcie dochodu rolniczego w ramach filaru 1.

Źródło: Agra Europe nr 2346 z 30 stycznia 2009 r. „Aid shake-up planned for EU's less-favoured areas”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione